

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ

АКАДЕМИЧНО ИНФОРМАЦИОННО ИЗДАНИЕ

БРОЙ 7 (342), година XXII

4 октомври 2004 година

МИНИСТРИ И ДЕПУТАТИ уважиха откриването на новата учебна година ЗА 44 ПЪТ АЛМА МАТЕР ПОСРЕЩНА СТУДЕНТИТЕ

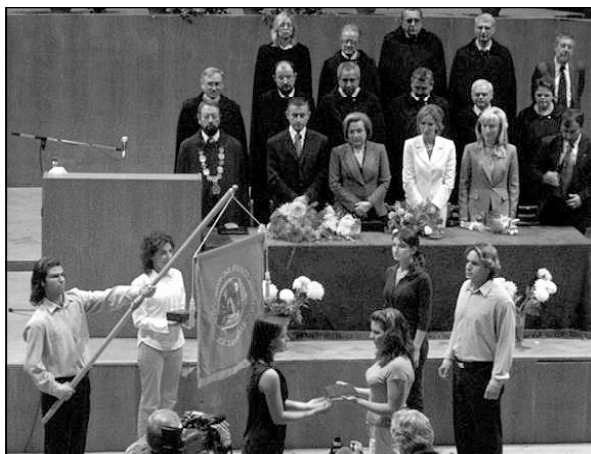
Тържествено събрание, посветено на откриването на учебната година се състоя на 27 септември в Концертна зала - Пловдив. Присъстващите в залата първокурсници явно бяха настроени празнично - за това може да се съди по мнозината, танцуващи в такт с музиката преди откриването и на реакциите по време на тържествената част.

Сред официалните гости бяха министърът на външните работи на Република България, един от най-уважаваните съвременни политици, господин д-р Соломон Паси, заместник-министърът на

външните работи госпожа Гергана Грънчарова, заместник-управителят на Пловдивска област - госпожа Мелена Русенова, госпожа Нина Радева, председател на бюджетната комисия в Народното събрание, народни представители, политически дейци, общественици, ректори и заместник-ректори на висшите училища от нашия град.

Академично слово изнесе ректорът проф. д-р Иван Куцаров, с приветствие към студентите се обърна и министър Паси (публикуваме ги отделно).

НА СТР. 5

Церемонията по предаване символите на университета

ЩЕ ИЗЯДЕМ ЛИ СИМВОЛИТЕ НА БЪЛГАРСКАТА МЪДРОСТ И ДЪЛГОЛЕТИЕ

СТР. 8

**Университетска
политика и
практика в
ПУ „Паисий
Хилендарски“**

НА СТР. 5

В броя може да прочетете още:

- 10 години историческо образование
- Хумболтовите стипендии
- Литературоведски клуб
- Законите на Карастоянов
- Кандидатстудентски бисери

АКАДЕМИЧНО СЛОВО

на проф. гфн ИВАН КУЦАРОВ - ректор НА ПЛОВДИВСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“

Скъпи първокурсници,
Щастлив съм да ви приветствам като студенти на най-големия в Южна България и втория по дълголетие и значимост български университет - Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Нашият университет носи името на първия български възрожденец. Това ни дава повод за пореден път да си припомним вярната преценка на писателя Константин Константинов, че и до днес не сме способни да понесем във всичката му тежест величието на делото на Паисий: нашето съзнание едва ли не отрича дори неговото физическо съществуване. Та нали освен за своите далечни съвременници за всички останали поколения той винаги е бил само мъгляв мит! Но когато преданието се покрие с действителността, то придобива многократно по-силен блясък. И затова, безсилен да го приеме, нашият ум се спасява, като го прави фантастичен.

А той действително е съществувал, този жив човек, представян ту като белобрад старец, свит, приведен, „пред лампа жумяща пишещ наведен“, ту като висок силен и буйен четиридесетгодишен мъж, кръстосващ на кон „нашата добра и изобилна земя“. Както някога за великия Омир, за неговото родно място спорят няколко български селища. Цялата българска земя има претенции да му бъде последен подслон. Защото неговият образ се е стопил във вековечния образ на българската земя и няма да се отдели от него. И макар че дори светското му име не знаем, той не е сътворен от ничие въображение. Той не е въображаем, защото имаме тези четири малки тетрадчици, съшити с груб канап, тези прости листови хартия, изпълнени с почти квадратни неугледни

Проф. дфн Иван Куцаров

букви, писани с мастило от сажди, които от времето са придобили ръждивокафав отгънк - като засъхнала кръв - възкликва академик Топенчаров - като че ли авторът е потапял перото в сърцето си. Защото тази малка книжка ражда бъдещето на един народ.

Няма никакво съмнение, че именно в словото на Паисий българската нация търси първата си изява. Далече в миналото са останали бойните успехи и поражения на феодалната държава. Мракът на робството е потопил в дълбините си всички светли спомени. Предстоят още 60 години до деня, в който Руската академия в Петербург ще публикува забележителния „Додатък“ на Вук Караджич, от който научният свят ще научи за съществуването на българския език, ще изминат близо 70 години, докато Юрий Венелин ще запознае руския читател с езика, етнографията и историята на българите и ще насочи вниманието към тази „страна класическа за филолозите и историците“, ще изминат близо 80 години, докато на българска земя стъпи Виктор Иванович Григорович, който ще отнесе първите паметници на стария български език и българската култура.

През това време „историйцата“ шестува от селище на селище, от паланка на паланка, бронирана от расото на народния из-

поведник. Рои се тя из цялата страна, за да я покрие, връхлита страстно и патетично заедно с процесите, които Паисий пръв бе усетил по тръпките на народа си. Тези тръпки откриват пътя на „Житие и страдание грешного Софрония“, на „Рибния буквар“, на „Мати България“, преминават в трясъци чрез „Вятър ечи, Балкан стене“ и „Хайдути“, за да преминат в порой чрез делото на Апостола и Оборище, порой, който ще се излее като огнена лава от височините на Шипка. Но дори и тогава, дори и днес авторът на „История славеноболгарская“ остава първообраз на всичко най-възвишено, което тринадесетвековната българска история е създала.

Преподавателите и студентите на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ тачат забележителното дело на своя патрон и тъй като в българския календар не е отбелязано нито рождението, нито кончината на отец Паисий, използвам деня на откриването на учебната година, за да го спомена. Днес вие, новите членове на нашето семейство, ще получите символите, свързани с неговото име.

Скъпи първокурсници, искам да ви уверя, че не сте сбъркали в избора си. Днес вие ставате членове на една от най-могъщите български образователни структури, един университет от класически тип, в който са представени и четирите основни направления във висшето образование - хуманитарното, природното, общественото и техническото, разпределени в девет факултета, два филиала и два колежа, осъществяващи прием в 51 бакалавърски специалности и многобройни магистърски програми. За обучението на единадесетте хиляди ваши състуденти (от които над 300 чужденци) ще полага усилия 800-членен колектив (само в университета-майка) с близо 600 преподаватели, от които

40 професори и 176 доценти. Вие трябва да сте горди с постижението си да станете членове на нашия колектив, тъй като през лялото всеки от вас имаше поне седем съперника, факт, който показва непрекъснатото нарастващо кандидатстудентски интерес към нашето висше училище. Само в един от базовите приемни изпити - по български език, участниците бяха над 5500, с което той се оказа най-големият изпит, проведен в страната през тази кампания.

Нашият университет се радва и на голямо международно признание. Ние имаме безсрочни договори за сътрудничество със Санктпетербургския университет, Московския държавен педагогически университет и Брянския университет - Русия; с Варшавския университет, Ягелонския университет в Краков и Познанския университет в Полша; с Карловия университет в Прага и Масариковия университет в Бърно - Чехия; с Университета Люмиер, Лион 2 - Франция; с университета в Аликанте - Испания; с Техническия университет в Дрезден - Германия; с университета във Флоренция - Италия; с Тракийския университет в Одрин - Турция. Отделни катедри продължават дългогодишните си връзки и научни изследвания с колеги от САЩ, Швеция, Франция, Германия, Норвегия, Холандия, Португалия, Сърбия и Черна гора, Хърватска, Великобритания, Украйна, Беларус, Унгария и др. Продължава и ползотворното сътрудничество с ядрения институт в Дубна - Русия.

През последните години международното сътрудничество на Пловдивския университет задълбочи положителната тенденция на отваряне към европейските и извъневропейските научни и културни средища, на разширяване на броя и намаляване на възрастовата граница на уча-

ЗА 44 ПЪТ АЛМА МАТЕР ПОСРЕЩА СТУДЕНТИ

ОТ СТР. 1

Присъстващите имаха възможност да зададат въпроси на министъра на външните работи и останалите гости. На въпроса дали има постигната договореност със страните от Европейския съюз за взаимно признаване на изпити при кандидатстване за продължаване на обучението в чуждес-

транни университети Соломон Паси отговори следното: "От 1 януари 2007 година дипломите за средно и висше образование, които всички ние имаме в България, стават общовалидни в рамките на ЕС. Така че всеки един от вас ще може свободно да учи във всеки държавен университет в страна-членка на ЕС. Това прозритича от взаимните ангажимен-

ти, поети по една от четирите степени на свобода - движение на стоки, движение на хора, движение на услуги и на капитали. Това е втората от тези четири свободи - свобода на движение за хора." Тук проф. Куцаров поясни, че от тази година влиза в сила така наречената "кредитна система", създадена точно с тази цел - да се признават изпити, поло-

жени тук, в други университети от ЕС и обратно.

По традиция студентите първокурсници получиха от абсолютните символи на Пловдивския университет - книгата, знамето и ключа. По-късно по факултети тържествено им бяха връчени студентските книжки.

"Пловдивски университет"

ПРИВЕТСТВИЕ НА Г-Н СОЛОМОН ПАСИ - министър на външните работи на Република България

Уважаеми господин Ректоре, уважаеми госпожи и господа професори и преподаватели, драги колеги, областни управници, депутати, „Драги колеги“, това е обръщението, което най-много ми липсва, откакто напуснах академичното поприще. Толкова много са нишките, които ме свързват с вас - пловдивските академични среди, че се чужда от коя първо да започна.

Преди всичко, Пловдив е моят роден град. Нещо повече - това е градът, където е работил моят дядо, расъл е моят баща. Ето защо вашият град има за мен силно емоционално значение. По-нататък - аз самият прекарах 15 години на академичното поприще, затова ви чувствам вас - студентите и преподавателите, особено близки. Накрая, макар че може би трябваше да започна с това - Пловдив заема централно място в историята на България, а и на света. Нашият град е наслед-

ник на седем цивилизации - тракийска, гръцка, римска, византийска, славянска, османска и българска. Пловдив винаги е бил средище на българския освободителски дух. Историята награди нашия град с честта именно в него преди повече от век да бъде възстановена целостта на българската държавност. Изобщо Пловдив е чудесно място за исторически ретроспекции и футуристични прозрения.

Преди повече от 23 века Филип Македонски завладял древния тракийски град Пулпудева и го обявил за своя столица. Неговият син Александър Велики превърнал Филипопол в център на най-могъщата световна империя. И ето, че днес, ако погледнем главните характеристики на тази империя, ще открием прототипа на съвременния глобализиращ се свят - единна администрация, общи граници и единна валута. Към тези формални характеристики се доба-

вя и още един факт - оставил ярка следа върху цялото духовно развитие на човечеството. Сметките показват, че именно тук - във Филипопол, преди 2344 години Александър Македонски, тогава още юноша, е бил обучаван от Аристотел. А това е точно времето, когато великият философ най-вероятно е написал своите политически трактати. В тях са описани всевъзможните 158 държавни системи, сред които и онази, носеща името „Демокрация“. Впрочем, единствената от всички 158, която е доказана, че може да съществува неограничено дълго.

Позволил си тази историческа екскурзия, защото виждам пряка връзка между хилядолетната история на нашия град и европейското бъдеще на България. Днес Европа е пряк потомък на древна Елада, родината на ония културни и политически принципи, които наричаме европейска ценностна система. За първи път обаче

в историята на човечеството ценностите на цивилизацията намират цялостно институционално възплащане именно сега в структурите на ЕС.

Ето защо искам да се обърна към първокурсниците. От днес вие сте български студенти, а само след две години - от 1 януари 2007 година, вие ще бъдете студенти на ЕС. Така вие ще прекрачите в една нова историческа епоха. Вие ще имате забележителна историческа съдба - започвате обучението си в една епоха, а го завършвате в друга. Това се случва на много малко поколения, а вие сте едно от тях.

Специално искам да ви поздравя от министър-председателя Симеон Сакскобургготски, който ми позвъни секунди преди да започне тържественото събрание и ме помоли да ви предам неговите най-искрени поздравии и да ви пожелае успех в учението.

ОТ СТР. 2

стниците в международния обмен и в научните изследвания. Само през последната учебна година (имам предвид над един месец) в чужбина са осъществили 30 асистенти. Все повече млади специалисти и изявени студенти участвуват в международни прояви и съвместни научни изследвания. Показателен е фактът, че повечето участия са в резултат на персонални покани, при които разходите се поемат от приемащата страна. Пак само през тази учебна година изявени наши преподаватели бяха поканени и четуха лекции в различни университети на Германия, Унгария, Русия, Латвия, Австрия, Финландия, Чехия, Словакия, Полша и др. И в момента десет от лекторатите

АКАДЕМИЧНО СЛОВО...

по български език (в Познанския университет - Полша, в Карлова университет - Прага, в Братиславския университет - Словакия, в Будапещенския университет - Унгария, в Киевския университет - Украйна, в Санктпетербургския университет - Русия, във Виенския университет - Австрия, в Букурещкия университет - Румъния, в Белградския университет - Сърбия, в университета на Екс ан Прованс - Франция) се водят от наши хабилитирани преподаватели.

През последните десетина години програмата Темпус беше основен източник за усъвършенстване на методическата и технологичната база на университетите. С включването ни в програ-

мата Сократ на Европейския съюз от 1999 г. се постигна ново разширяване на международните контакти и по-значително навлизане на студенти в междууниверситетския обмен. Още по-голямо студентско участие се постигна по програмата Еразъм, по която ежегодно се увеличават билатералните договори. Така за предстоящата учебна година са сключени 24 договора, които осигуряват обучението на поне 57 студенти в университетите в Дрезден, Хале, Бремен, Сефтенберг, Мюнхен, Саарбрюкен, Париж, Аликанте, Флоренция, Залцбург, Линц, Лил, Лион, Солун, Гент, Нант, Арас, Авейро (Португалия), Прага, Бърно, Познан, Торун. Подписването пък на Европейската харта на университете-

тите между Пловдивския университет и Дирекцията по образованието на Европейската комисия ще ни носи финансиране на студентската и преподавателската мобилност в хиляди евро. Ето, това са само малко от възможностите, които ще ви предостави нашият университет.

Разбира се, висшето образование не се получава само в аудиториите. Пред вас са може би най-хубавите ви години, които ще прекарате в един от най-древните и най-красивите градове на Европа, град с вековна и съвременна култура. Радвайте се на младостта си и черпете с пълни шепи това, което ще ви предостави нашият град в сферата на духовността и развлеченията. Още веднъж - честито и на добър час!

ЮБИЛЕЙ

10 ГОДИНИ ИСТОРИЧЕСКО ОБРАЗОВАНИЕ В ПУ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“

10 ГОДИНИ КАТЕДРА ПО ИСТОРИЯ

Из квалификационната характеристика на специалност „История“...

Специалност „История“ е нова за Филологическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“. Съществуващата в момента специалност „Български език и история“ е в тясно взаимодействие с нея. В специалност „История“ се получава диплом за „бакалавър - историк“. Подготвят се специалисти за историческите музеи и архиви, за научни и културни институти и преподаватели по история. Обучението се осъществява в три модула, съобразени с държавните критерии за образователно-квалификационна степен „бакалавър“: Българска история, Балканска история и Обща (световна) история. Учебната програма включва следните фундаментални и задължителни дисциплини: История на България, Стара история, Тракология, Археология, Средновековна обща история, История на Византия, Средновековна балканска история, Нова и съвременна история, Нова и най-нова балканска история, История на Русия, Историография, Етнология, Архивистика и Музейно дело. Студентите получават и възможност за специализация чрез системата на спец - курсове по Българска история, Обща история, Археология и др. Обучението включва и изучаването на древни езици като Латински, Старогръцки и Старобългарски, необходими за пълноценната реализация

на бъдещия историк.

Специалността е в редовна форма на обучение в осем семестъра. Тя предлага набор от педагогически дисциплини, които дават право да се придобие педагогическа правоспособност.

Придобиването на образователно-квалификационна степен „бакалавър по история“ става с полагането на държавен изпит или защита на дипломна работа по критерии, утвърдени от висшето училище.

Завършилите степен „бакалавър“ имат право да продължат обучението си и във втората степен - „магистър“, в рамките на два семестъра. Освен тази възможност, според измененията в Закона за висшето образование, придобилите степен „бакалавър по история“ и „магистър по история“ могат да продължат квалификацията си като докторанти или да участват в конкурси на ВУЗ и институтите на БАН.

Извънаудиторни дейности: Обучението по специалност „История“ дава възможност на студентите за участие в археологически експедиции и екскурзии с учебна цел, утвърдени в учебния план на специалността. Студентите историци имат свой Историко-археологически клуб, който им предоставя възможност за самостоятелна научна дейност и участие в практически семинари. Най-изявените могат да се включат в международния обмен на студенти с различни европейски университети в рамките на актуални европейски програми.

ЛЕТОПИСЦИТЕ НА ПЛОВДИВ

Още преди Христа за града предшественик на днешния Пловдив говорят атинският оратор Демостен, древните историци Полибий, Диодор, Тит Ливий, Страбон. По-късно, след въвеждането на новото летоброене, особено прочута е възхвалата на гръцкия писател от II век Лукиан: „Филипопол - това е най-големият и най-красивият от всички градове в Тракия“. Макар и оскъдни, ценни сведения са ни оставили Тацит и Плутарх - I-II век, Публий Дексип - III век, Амиан Марцелин - IV век, Стефан Византий - V век, Ана Комнина - XI век, фландърският хронист Жофроа дьо Вилардуен - XIII век, френският рицар Бернадон дьо Брокиер, Арнолд фон Харф от Кьолн - XV век, Антон Вранчич, французинът Филип дьо Френ-Кане, Катерин Цен, Вратислав от Митровица, Феликс Петакич от Дубровник, австриецът / словенец/ Венедикт Курипешич, пътешественикът Рамберти, географът Птоломей Клавдий, венецианецът Доменико Негри, нем-

ският учен Стефан Герлах, фландреецът Ожие Бузбек, Ханс Деришвам - XVI век, водачът на пратеничеството през 1623 година Хенрих Ранцовен, французинът Пол Рико, известният Евлия Челеби, Хаджи Калфа, англичанинът Джон Бърбъри, посланик на Виенския двор при султана - XII век, пътешествениците Пол Люка, Корнел Дрейши, Джузепе Горани, Уйлям Фордис, граф Ферьер дьо Сенбюф, Франсоа Пуквил, Луи-Огюст Божур - XVIII век, новогръцкият писател Георги Цукалас, френският поет и държавник Алфонс дьо Ламартин - XIX век.

Достойно място в тази литература заемат и сравнително най-новите съчинения на възрожденския книжовник Константин Моравенов „Паметник на пловдивското население“ /1869/, на съвременния писател документалист Никола Алваджиев с неговата „Пловдивска хроника“ /1971/, както и изследването на проф. Николай Генчев „Възрожденският Пловдив“ /1981/.

Из „Пловдивска енциклопедия“
на Георги РАЙЧЕВСКИ

МНЕНИЕ

УНИВЕРСИТЕТСКА ПОЛИТИКА И ПРАКТИКА
В ПУ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“**Проф. д-р Робърт Кианезе****Калифорнийски щатски университет, САЩ****Лектор по американистика в ПУ**

Предложенията, които следват, са непосредствен резултат на едносеместриалната ми преподавателска дейност като лектор по американистика по програмата Фулбрайт и отразяват ограничен ми опит и непълното познаване на механизмите на образователния процес в България. Не разполагам с достатъчно информация по въпросите на финансирането, но разбирам, че средствата, отпуснати за образование, са крайно недостатъчни както тук, така и в други български институции. Не мога да взема отношение по същностни въпроси на инфраструктурата, заплатите, назначаването на длъжност, придобиването на професионална степен, държавните изисквания и други значими проблеми. Това, което предлагам, е общ обзор на проблемите, с които съм се сблъскал като преподавател в класната стая, и се надявам, че тези препоръки ще бъдат приети с онзи дух на двустранна ангажираност, с който мислим какво ще е от полза за студентите.

Първите четири проблема могат да бъдат разрешени само от университетското административно ръководство и са свързани с финансови разходи, заради което ги обособявам отделно от останалите си препоръки:

Тъй като поддръжката, техниката и консумативите повсеместно се считат за несъществуващи или недостатъчни, само ще спомена, че без следното оборудване на разположение на преподавателския състав преподаването страда неизмеримо: ксерокопирна машина, факс, телефон с външна линия, DVD устройство. Това е минимум. Освен това, една секретарка, една канцелария и общо два компютъра за преподавателски състав от 28 души са болезнено недостатъчни и едва ли могат да започнат да посрещат основните нужди на преподавателя.

И двете университетски сгради имат нужда от ремонт: има проблеми с течове на тоалетни-

те; няма завеси в учебните зали; два от трите изхода в новата сграда са заключени, което сериозно възпрепятства безопасността и представлява административно затруднение. И двете сгради се нуждаят от вътрешно боядисване и декориране, постери и предмети на изкуството, които да повдигат духа, да внушават гордост, да окуражават присъствието на студентите в час, да създават здравословна обстановка за учене и да променят наказателния вид на сградите.

Тъй като “библиотеката” функционира като необходима “читалня”, за студентите е необходимо тя да е отворена през цялото време, когато те имат часове, за да могат да вземат необходимите книги и материалите за работа, препоръчани в час по различните предмети. В тази връзка е необходимо да се осигури финансиране за допълнителен персонал в библиотеката. По този повод може да се обмисли разработването на програма за използване на студенти като асистенти в библиотеката срещу скромно възнаграждение.

Накрая, вярвам, че има нужда да се обърне внимание на основен бюджетен приоритет. Университетът трябва да осигури редовен допълнителен стимул за преподавателите, които спазват редовно приемно време, консултират студентите, ръководят независими проучвания, оглавяват програми, разработват нови курсове, кандидатстват за стипендии, организират конференции, публикуват педагогически разработки или изследвания върху проблематиката, по която работят. Понастоящем само контактните часове на преподаване се вземат предвид от формулата за

Този текст представлява един поглед “отвън” на американския професор Робърт Кианезе към реалностите и възможностите в Пловдивския университет. Някои от нещата, за които става дума тук, съществуват в Университета или в отделни факултети под различна форма, други са коментирани на различни нива и по различни поводи, но по редица причини - най-вече финансови, трудно могат да се осигурят. Надяваме се все пак предложенията на проф. Кианезе да направят възможно извличането на рационални и приложими идеи.

възнаграждение, което не съответства на реалната работа, подготовка или задължения на професионалния академичен преподавателски състав.

За да имат членовете на преподавателския състав по-голяма

ангажираност във функционирането на университета, да се стартира процес на публичен дебат и коментар по бюджета на институцията, с възможност преподавателите да се произнасят по

ключови точки от определените бюджетни пера. Възможно е това вече да е въведено на практика като част от колективния договор с университетското ръководство.

Считам, че следните препоръки (не са степенувани по важност) биха могли да се приложат чрез промяна на политиката и текущата практика, макар много от тях да имат и последици за бюджета.

Да се установи процедура за личния състав с конкретни изисквания за привличане, запазване и повишаване. Това да включва следните критерии: професионална подготовка, научни степени и награди; заемани длъжности и преподавателски опит; публикации и презентации; принос за катедрата, университета и общността.

Да се издава Бюлетин на Катедрата и Университета, където да се популяризират постиженията на преподавателите и студентите, събития, планове, промени

в политиката, отличия.

Ежегодно да се провеждат срещи с ръководните органи и администрацията, където да се представят ръководителите на катедри, звена и т.н., техните отговорности и начини за връзка с тях.

Всеки семестър преподавателите и курсовете да се оценяват от студентите - с цифрови оценки, както и с коментар в свободен текст. Оценка да се прилагат към личните дела на преподавателите.

На всеки две години ръководителите на катедри и администрацията да се оценяват от Факултета - с цифрови оценки, както и с коментар в свободен текст. Оценка да се прилагат към личните дела на преподавателите.

Редовно да се провеждат курсове по педагогика, методика, опреснителни курсове за най-актуалните методи на преподаване, на разности на Университета.

За всички дисциплини да се изисква учебна програма: цели на курса, изисквания, очаквана полза, писмени задания със срокове, съдържание на изпита.

Да се разработи въпросник/продукт за оценка на академичните дисциплини, чрез който студентите първи и трети курс да се ориентират за целите на избраната от тях специалност и да преценят доколко тези цели ги задоволяват.

Да се преценяват предлаганите дисциплини и се елиминират ненужните или остарели

ПРЕДСТАВЯНЕ

КОЙТО Е БИЛ ХУМБОЛТОВ СТИПЕНДИАНТ, ОСТАВА ХУМБОЛТИАНЕЦ ЗА ЦЯЛ ЖИВОТ

Александър фон Хумболдт (1769-1859) е известен учен-енциклопедист, който през 1799 г. предприема изследователско пътуване из Южна Америка, обогатило науката в областта на биологията, географията, геологията, етнографията и астрономията. Живял в забележителна епоха, Хумболдт е бил личен приятел с много знаменити хора - Бисмарк, Боливар, Наполеон, Джеферсън, Гьоте, Гаус и др. Той надживява повечето от тях и поради това на старини е удостоен с прозвището „Последният от великите“. Хумболдт завещава на потомството не само значимостта на своите открития, но и идеята за моралната отговорност на науката.

Д-р Катя Рампелман, председател на фондация „Александър фон Хумболдт“, разказа накратко за историята и идеите на фондацията. Тя е основана през 1860 г. в Берлин от приятели на Хумболдт. До 1923 г. подпомага научни пътувания на немски учени в чужбина, а след загубите на капиталите си, през 1925 г. тя е възстановена с цел подпомагане научните изследвания на чуждестранни научни работници и докторанти в Германия. С разпада на Третия райх фондацията прекъс-

“Да си Хумболтов стипендиант е едно от най-големите признания за млади учени” - с тези думи проф. д-рн Георги Андреев, заместник-ректор по международното сътрудничество, откри презентацията на програмите на фондация “Александър фон Хумболдт”. Освен него на срещата беше и друг Хумболтов стипендиант - доц. д-р Мария Шнигер. През последните 50 години 370 българи са били Хумболтови стипендианти, а този брой - според отчетния доклад на Българския Хумболтов съюз за 2004 г., отнесен към числеността на българското население, поставя България на първо място сред 132 държави от цял свят.

ва своята дейност и е възстановена през 1953 г. От тогава до наши дни нейни стипендианти са били повече от 20000 учени от над 130 държави. По региони най-много стипендии са отпуснати за Европа, следват Азия, Америка и Африка, а по научни направления - 66% за естествени, 22% за хуманитарни и 12% за инженерни науки. Веднъж в годината се канят всички настоящи стипендианти заедно със семействата им и се организира учебна екскурзия из Германия, финансирана от фондацията.

Г-жа Рампелман, която е в България по повод удостояването на профантанта на фондацията проф. Волфганг Фруевалд с почетното звание Доктор хонорис кауза на Софийския университет, запозна присъстващите

с някои от програмите на фондацията. По програмата за научни изследвания на учени до 40 години, защитили докторат, се отпускат годишно около 600 стипендии. При кандидатстването няма квотен принцип по региони и научни направления. Кандидатът трябва да има разработен изследователски проект и план; научен ръководител в Германия, като неговият домакин трябва да бъде от местен университет или друга научна институция; да има публикации в международни издания - на немски, английски или френски език; да владее английски език, а за някои от хуманитарните специалности е задължително владееенето на немски. На одобрения кандидат се осигурява престой в Германия от 6

до 12 месеца, с възможност за удължаване до 24 месеца. Стипендията е от 2100 до 3000 евро, като се плащат пътните разходи, семейни добавки, здравна осигуровка, обучение по немски език, участие в конференции и научни изследвания в други европейски страни, учебна екскурзия из страната.

Изследователската награда „Александър фон Хумболдт“ се дава на международно признати учени, които са номинирани за цялостен принос от техни немски колеги, специалисти в съответната област. Наградата е 85000 евро, а през последните две години нейни лауреати са двама български физици - акад. Иван Тодоров и проф. Антония Шиварова.

Фондацията осигурява стипендии и съвместно с други институции. Такава е стипендията „Роман Херцог“, носеща името на бившия германски президент. Тя се осигурява заедно с фондация „Херти“ и е в размер на 1600-2100 евро. Отпуска се на кандидати от Централна и Югоизточна Европа, не по-възрастни от 35 години.

Повече информация за дейността на фондация „Александър фон Хумболдт“ може да се намери на нейния e-mail адрес: www.humboldt-foundation.de.

„Пловдивски университет“

УНИВЕРСИТЕТСКА ПОЛИТИКА...

ОТ СТР. 5

курсове или изисквания.

Да се предостави на студентите възможност по избор да завършат курса на обучение за повече от четири години, като възможност да се облекчи бремето от 8 до 11 изпита на семестър.

Да се изгради цялостна политика за приемане на кредитен трансфер от други университети, с цел да се изпълняват изискванията за университетски степени; това трябва да стане на ниво университет.

Да се установят ясни, важщи за целия университет, правила относно преписване, плагиатство и измами от всякакъв вид и да се стартират програми за пресичането им.

Да се създадат катедрени и университетски награди за отли-

че на базата на академични постижения.

Да се създаде катедрена и университетска награда, която отчита студентско присъствие, участие, подготовка, усърдие и отношение.

Да се обяви Ден за похвала на студента и да се създадат награди за разнообразни студентски постижения, като например за най-добър критичен анализ, най-добро проучване (разработка) и т.н.

Да се спонсорира проект за творческо писане и да се публикуват в университетски мащаб студентски творби.

Да се елиминира практиката, принуждаваща студент да повтаря цял семестър работа за една неизкарена дисциплина (невзет изпит). повтарянето на курса и вземането на изпита би било достатъчно.

Тестовите, изисквани от редовна задължителна дисциплина, да се гра-

дират само - взел - не взел. Невзелиите теста ще трябва да повторят курса на обучение по дисциплината.

Да се намалат възможностите за явяване на поправителна сесия от три на една.

Да се предостави допълнителна учебна седмица/седмици през семестъра, когато празници отменят провеждането на доста занятия. Да се избягват еднородни празници, допълнително олекотяващи занятията.

Да се осъвременява Университетският Каталог в Мрежата и да се включат текущите предлагани програми. Също да се разработи Уеб страница, която да популяризира (и продава) общите и специалните програми на университета.

Да се комуникират към факултета практики за установяване норми на справедливост и отговорност, за да се предотврати несправедливо отношение към студентите.

КОНКУРС ЗА РАДИОЕСЕ

Би Би Си Лондон, Фондация „Увалиеви“ и Факултетът по журналистика на СУ обявяват общостудентски конкурс за радиоесе на тема „Обединена Европа - шанс на моето поколение“. Международно жури ще отличи и награди най-добрите есета. Обемът на текстовете не трябва да надхвърля 60 машинописни знака на български език (5 мин. ефирно време). Крайният срок за изпращане на есетата заедно с Уверение от ВУЗ е 30 октомври 2004 година на адрес: Би Би Си Център София, ул. “Княз Борис I” №67, София 1000 или e-mail: bbcentre@bbc.bg. Резултатите от конкурса ще бъдат обявени до края на м. ноември 2004 г.

АЛМА МАТЕР

ПЪРВОКУРСНИЦИТЕ БЯХА ПОСРЕЩНАТИ С ВТОРИЯ БРОЙ НА VIVAT PHILOLOGIA

Студентите първокурсници от Филологическия факултет получиха специалното издание Vivat philologia при откриване на учебната година. Вестникът е идея на Катедрата по история на литературата и сравнително литературознание, ръководена от доц. д-р Клео Протохристова. В своето обръщение тя насочва към историята и традициите на Пловдивския университет и цитира част от книгата на Робърт М. Пърсинг - „Дзен и изкуството да се поддържа мотоциклет“. Там университетът се тълкува като „състояние на духа“.

Ректорът проф. д-р Иван Куцаров дава акцент на възможността студентът филолог да придобие широка култура, ако прояви своята любовознателност и трудолюбие. Според него филологията има „непреходно

стабилно място“ сред науките и професиите.

Деканът на Филологическия факултет доц. д-р Иван Чобанов е убеден, че изборът на филологическа специалност „не е случаен“ и „не е избор от днес за утре“. По-нататък в приветствието се представя и сътрудничеството с университета „Адам Мицкевич“ (гр. Познан, Полша), със Санкт-Петербургския университет, с Филологическия факултет на Карловия университет в Прага (Чешка република).

Студентите и докторантите от Лингвистичния клуб „Проф. Борис Симеонов“ очакват първокурсниците в своята „малка вселена на любословието“. Приключения и първооткривателство предстои на онези, които приемат участие в ежегодната

Национална студентска научна конференция. В проект е създаването на студентски клуб по литературознание, където основен принцип на

общуването „ще бъде Диалогът в неговия най-общ философски смисъл на свободно и нейерархизирано стълкновение на ценности, идеи, възгледи, светогледи“.

Изданието представя информация за Филологическия факултет и подробности около новите програми „Журналистика“ и „Творческо писане“. През октомври и началото на ноември водещи пловдивски издателства ще представят новата си продукция, свои автори и преводачи. Книжни щандове ще има в сградата на Ректората, като книгите ще се продават с отстъпка.

“Пловдивски университет”

МАТЕМАТИЧЕСКИ ФОРУМ

Седмият международен симпозиум по комплексни структури и векторни полета се проведе от 31 август до 4 септември във Факултета по математика и информатика на Пловдивския университет. Този традиционен форум на специалисти в

редакцията на Коуей Секигава (Университета на Ниигата, Япония) и Станчо Димиев (Пловдивски университет, Филиал Смолян). Освен научната програма на симпозиума, проведена в заседателната зала на новата сграда на ПУ, на участници-

комплексния анализ, диференциалната геометрия и математическата физика се провежда на всеки 2 години в България, но за първи път домакин беше ПУ. Бяха изнесени 27 лекции на учени от Япония, Германия, Франция, Иран, Полша и България. Освен основателите на симпозиума К.Секигава и С.Димиев можем да споменем и по-известните имена от гостите: Шпалек от Германия, Мацушита, Хашимото и Адачи от Япония, Лавринович от Полша. Утвърдените за печат статии ще бъдат публикувани в специална книга под

те бе предложена възможността да разгледат Стария град, да посетят Бачковския манастир и да общуват в неформална атмосфера. Една от целите на симпозиума бе да се даде изъява на млади изследователи в областта. На специалната сесия докладваха 4 магистри от Япония, 1 магистърка и 1 докторантка от ПУ. Като оценка за домакинството на ФМИ бе изказаното в края желанието от чуждестранните участници следващата среща да бъде отново в Пловдив.

ТЕАТРАЛНО ЛЯТО

На 23 и 24 юли в с. Паталеница се състоя поредното театрално мегасъбитие - премиерите на Шекспировата комедия “Сън в лятна нощ”. Творческата и техническата работа на студентите по актьорско майсторство към Педагогическия факултет се вмести в рамките на лятната им театрална практика. Режисьор на спектакъла е преподавателят Тодор Димитров, а дизайнер на костюмите - Инна Церовска. Основните участници в представлението, разбира се, бяха учениците от Детска Шекспирова театрална школа “Петровден”. “Сън в лятна нощ” беше петото поредно Шекспирово предизвикателство за малките, но вече доста опитни актьори, както и за по-големите им колеги от Университета. Проектът беше финансиран от Обединени холандски фондации за България.

Контактите на класа по актьорско майсторство с театралната трупа на Сорбоната IV Compagnie des Minuits породиха поредния съвместен театрален факт - спектакъла “Жорж Данден” от Молиер. Френските актьори пресъздават трите основни действия на пиесата, а четирите за пръв път след смъртта на Мо-

лиер, се играят от наши студенти. Постановката и костюмите на “българската част” отново са дело на Тодор Димитров и Инна Церовска. В интригуващия колаж от модерни интерпретации на комедия дел арте, брехтовски театър, фолклорни песенно-танцови мотиви и музикална класика, французи и българи играят на родните си езици. Премиерата на спектакъла беше на 22 септември на новия античен Одеон. Представлението закри десетото издание на международния театрален фестивал “Сцена на кръстопът”. “Жорж Данден” ще се играе още няколко пъти в България, включително и в столицата, а през октомври и ноември предстоят гастролни в Сърбия и Франция.

На 15, 16 и 17 септември бяха приемните кандидатстудентски изпити по актьорско майсторство. Класовете в Университета, които ще се обучават в театрални знания и умения, вече са два. Пожелавам успешна учебна година както на старите, така и на новите колеги, и вълнуващи срещи с театралната сцена.

Кирил Кирилов

ЕКОЛОГИЯ

ЩЕ ИЗЯДЕМ ЛИ СИМВОЛИТЕ НА БЪЛГАРСКАТА МЪДРОСТ И ДЪЛГОЛЕТИЕ СУХОЗЕМНИТЕ КОСТЕНУРКИ В БЪЛГАРИЯ

Георги Понгеоргиев

Географското положение на България и разнообразният ѝ релеф са сред основните причини страната ни да има една от най-богатата фауна на земноводни и влечуги в Европа. До този момент в страната са установени 52 вида (16 земноводни и 36 влечуги), от които 48 вида се срещат постоянно.

За съжаление, имаме и изчезнали видове от нашата херпетофауна, това са два вида отровни змии, близко-родствени на пепелянката и усойницата, а именно: Остромушунестата усойница (*Vipera ursinii*, Bonaparte, 1835), която след 1934 г. за първи път бе открита през 2003 г., и Аспидата (*Vipera aspis*, L., 1758), която от 1935 г. се смята за изчезнала от пределите на България. Други два вида - Зелена морска костенурка (*Cheloniq mydas*, L., 1756) и Каретата (*Careta careta*, L., 1758), се смятат за случайни елементи в нашата фауна, защото не живеят постоянно в Черно море, а рядко навлизат в него през Дарданелите и Босфора.

Едни от най-интересните представители от двете групи, срещани се в България, са големият гребенест тритон, алпийският тритон, жабата дървестница, голямата крастава жаба, гръцката жаба, обикновената и каспийската блатна костенурка, шипобедрената и шипоопашата сухоземна костенурка, змиеокият гушер (среща се само в Източни Родопи), македонският гушер, късокракият гушер, жълтокоремникът (най-големият и безопасен за човека безкрак гушер в Европа), пъстрият смък, вдлъбнаточелият смък, котешката змия, тънкия стрелец, черновратата стрелушка, смъкът мишкар, турската боа и др. Всички тези видове са защитени от българското и международно природозащитно законодателство.

Земноводните и влечугите са едни от най-интересните и красиви същества, създадени от природата и в същото време застрашени от изчезване организми. Всички те погрешно се смятат за вредни от хората и масово биват избивани. Този негативизъм допълнително се

усилва от погрешни твърдения и небивали истории, някои от които са: „Краставите жаби пренасят болестта краста“ - тези жаби са наречени така заради грубата им брадавичеста кожа. Болестта краста се причинява от микроскопичен кърлеж саркоптес, който паразитира върху кучета, хора и др., но никога върху земноводни и влечуги. „Големия стрелец хвърля камъни с опашката или дадена змия е толкова голяма и стара, че дори има косми по опашката“. „Наличието на змии с големина от 3, 4 и повече метра“ - у нас най-дългата змия е големият стрелец, който рядко достига до 200 см или малко повече. Приемането на тези твърдения за верни говорят за ниска биологична култура и водят до унищожаването на едни от най-красивите същества на планетата.

В миналото, широко разпространени на територията на България, днес двата вида сухоземни костенурки, шипобедрена (*Testudo graeca* Linnaeus) и шипоопашата (*Testudo hermanni* Gmelin), са съветовно застрашени видове, вписани в Червения списък на Международния съюз за защита на природата (IUCN-2004). Те са приоритет за опазване от редица международни конвенции: Конвенция за опазване на европейската дива флора и фауна и природните местообитания (Бернска конвенция); Конвенция по международната търговия със застрашени видове от дивата флора и фауна (CITES); Директива 92/43 на ЕС от

21.05.1992 г. за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

В българското законодателство сухоземните костенурки попадат под протекцията на Закона за биологичното разнообразие и Наказателния кодекс на Р. България.

В нашата страна двата вида се срещат почти в цялата страна от морското равнище до около 1400 - 1500 м н.в., но числеността им рязко намалява през последните десетилетия. През 1899 г. Константин Иречек пише „Който иде от север, ще се зачуди на многобройните костенурки, с много изпъкнал щит, чер-

но и бяло-жълто карирани, около две педи дълги, които на север от Балкана по-рядко се срещат, обаче в Тракия са съвършено обикновено явление“. Ако днес бъде изминат пътят на този изследовател, вероятността да се срещнат сухоземни костенурки е малка. В момента най-висока плътност на сухоземни костенурките е установена на територията на Източните Родопи, Сакар, Дервентските възвишения, Странджа и в южните части на Струмската долина, както и в ниските части на околните ѝ планини. В останалите части на страната, поради съществуващите заплахи, популациите им са силно разпокъсани или достигнали популационен минимум. Сухоземните костенурки обитават най-често нископланински хълмисти райони, обрасли с храсти и разредени дъбови гори. Те са дневни видове, хранят се предимно с растителна храна, но ядат мекотели и други безгръбначни животни. Снасят 2 „3 пъти в годината по 2-6 бели

яйца, които заравят в почвата на прелечени и сухи места. Малките се излюпват след около 100 - 120 дни, в зависимост от температурата и понякога излизат на повърхността едва на следващата година. И двата вида сухоземни костенурки, срещани се у нас, зимуват зарити в почвата на хълмове с южно изложение. Продължителността на живота им достига 110-120 години, но такива екземпляри са изключителна рядкост.

Причините за намаляване числеността на сухоземните костенурки могат да бъдат разделени на две групи:

1. Причини, свързани с промяна на средата, в която живеят: разрушаване, фрагментация и влошаване качествата на местообитанията; урбанизация; интензивно селско стопанство; изсичане на нискоствелени гори и храсталаци и превръщането им в обработваеми площи, пасища или иглолистни насаждения; усвояване на терени за строителство на курорти и инфраструктурни съоръжения; умшлени горски и полски пожари в някои райони на страната през последните години.

2. Причини, пряко влияещи върху популациите на сухоземните костенурки: браконьерски улов и търговия с двата вида сухоземни костенурки; преследване за лечебни цели; костенуркоядство; събиране за отглеждане на „живи сувенири“.

Ежегодно в определени територии (райони в Източните Родопи, Струмска долина и Странджа) се провежда масиран браконьерски улов на костенурки за консумация и продажба. Като центрове за традиционна консумация на костенурки могат да бъдат посочени селищата с преобладаващо католическо население (напр. Раковски, Белозем, Калояново и Житница). Данните на Бешков недвусмислено показват, че в продължение на много години уловените в различни краища на България хиляди костенурки са се насочвали именно към католическите села в Пловдивско. Конституираните в последно време нарушения също потвърждават по-горе приведените данни. Освен в посочените райони, кос-

ДУХОВНОСТ

АКРОСТИХЪТ В „АЗБУЧНА МОЛИТВА“ - ИНТЕРПРЕТАЦИЯ НА ТЕМАТА ЗА СЛОВОТО

В умелото използване на акростиха, на който се акцентира още в заглавието („азбучна“), авторът е вложил своя оригинален замисъл. Позицията, от която е интерпретирана темата за словото, е израз на неговата философска мъдрост и прозрение.

В символиката на акростиха е заложена ролята на словото. Тя може да бъде уподобена на триединството на вярата. От една страна, придаването на магическа сила на азбуката чрез използването ѝ като начало на всеки стих от молитвата, е послужило за отправяне на тайно послание на молещия към Твореца - искрена и гореща молба тя да бъде приета като код за общуване с новопокръстения славянски народ. От друга страна, естественото вплитане на Кирило-Методиевите букви в този интимен монолог подчертава тяхния божествен произход. От трета страна, предназначението на азбуката като посредник може да бъде реализирано, ако тя бъде достъпна за народа.

Редът, в който са подредени буквите в азбуката, следва неоспоримата логика на молитвено общуване. С първата буква „Аз“, означаваща лично местоимение, в първи стих на сцената излиза авторът, поставен пред необходимостта от думи, за да отправи посланието си: „Аз се моля Богу с тия думи“. Началната буква на втория стих подчертава, че обръщението е отправено към Бога. Следва конкретизация на Бога като изначален творец „на видимите и невидимите [неща]“. В молбата той е назован отново, този път с „Господи“, подчертавайки ролята му не само на създател,

Както в библейски план „в началото бе словото“, така и в първото известно в българската литература стихотворение „Азбучна молитва“ на Константин Преславски словото е пътят, средството и целта на духовните стремежи на автора. Молитвата, като най-интимна форма на общуване със Създателя, е израз на посвещението на средновековния просветител на едно свято дело - приобщаването на българския народ към християнската общност.

но и на господар. Трикратното назоваване на Бога в началото на молитвата е символично. Божие триединство завършва с призоваване на „живия дух“. Молитвата е директна: „да вдъхне в сърцето ми словото“ и мотивирана: „което ще бъде за благо на всички./ живеещи в твоите заповеди“. Така словото е посочено като необходимост за общуването и единството на човека с Божеството. Включването в молитвен акростих на славянобългарската азбука подсилва усещането за божествения ѝ произход.

От личното „аз“ лирическият герой преминава към обобщаващото „славянското племе“ и молбата му приема по-широки измерения. С глагола „лети“ кръщението на славяните е определено като извисяване, а самият Бог - поставен високо. Заставайки от позицията на народа, молещият добива повече смелост и молбата му става по-настоятелна: „Но сега дай ми изобилно слово - да получа сила и мъдрост от тебе“. Така словото излиза от рамките на посредник и се превъплъщава в действие (сила) и реализация (мъдрост). Но човешката натура е уязвима. Лирическият герой е обзет от страхо-

ве и съмнения и моли за помощ и закрила: „Избави ме от фараонска злоба...“. Зад библейската символика за преследването на християните в Египет стои молбата за укрепване на вярата. Авторът многократно се обръща към Твореца, наричайки го с различните му имена („Боже“, „Господи“, „Отче, Сине и пресветий Душе“, „честна пресвета Троице“. Това показва не само религиозния характер на творбата, но и една висока езикова култура, подвиженост на изказа, избягване на повторенията, грацията на образите. Посветеният в тайнството на словото не забравя своята мисия и непрекъснато се връща към нея, като подсилва мотивацията си с нови аргументи. Словото му е необходимо за възхвала на Бога: „да почна мъдро да описвам/ премъдрите ти чудеса“, но и за приближаването му към хората. А тази близост минава през разбираемия, родния език. Връзката на Константин Преславски с небесния му Отец е очевидна - обръщанията са преки, изпълнени с увереност, че ще бъде чул. Но неговата молитва не е лична. Делото на светите братя Кирил и Методий трябва да бъде продължено: „Сега вървя по дирите на учителите./ След-

вайки името и делата им/ ще направя явно евангелското слово“. Средството за постигане на тази цел е вътъканата в молитвата азбука. Славянските народи имат нужда от живото, разбираемо слово, за да се разпали в тях божествената искра на вярата. В това се състои и посланието за равнопоставеност на славянобългарската азбука и премахване на триезичието.

Триединството на словото в „Азбучна молитва“ добива своята логическа завършеност - необходимостта от ограмотяване на народа. Просвещението е път към светлината - път към знанието и опознаването на Бога и сътвореното от него. Молитвата на просветителя е обръната към Твореца, но и към неговите сънародници. Самият факт, че тя е написана в пролога на Учителното евангелие говори, че е предназначена да бъде четена и от други. Тя е първият урок - как и за какво да се молим. В такъв смисъл, нейното заучаване спомага за по-лесното запомняне и на самата азбука, изписана вертикално.

„Азбучна молитва“ ни представя идеята за писменото славянско слово по един своеобразен начин. В нея се преплитат и допълват взаимно като една „света троица“ божествената му същност, ролята му за формиране и запазване на етническото самосъзнание и култура на славянските народи и необходимостта от слово за пълноценното общуване на всеки отделен човек с универсалните духовни ценности.

Тодорка ДИМИТРОВА

ОТ СТР. 8

ЩЕ ИЗЯДЕМ ЛИ СИМВОЛИТЕ...

тенуркоядството е традиционно за част от местното население в някои общини в близост до южната ни граница: Харманлийска, Крумовградска, Ивайловградска и др.

За предотвратяване на незаконните посегателства срещу сухоземните костенурки изключително усилено работи ст.н.с. д-рн Владимир Бешков. През последните години Българското дружество за защита на птиците в партньорство с експерти от различни институции - Национален природонаучен музей и Институт по зоология към БАН, регионалните

инспекции по околна среда и водите, регионалните управления по горите и държавните лесничества, работят за опазване и възстановяване на популациите на сухоземните костенурки в България. В тази насока по инициатива на Българско дружество за защита на птиците (БДЗП) и с финансовата подкрепа на Българо-Швейцарската програма за опазване на биоразнообразието бяха реализирани редица мерки. Изготвен бе „План за действие за опазване на сухоземните костенурки на територията на България“, чиято основна цел е да ана-

лизира състоянието на популациите, заплахи и лимитиращите фактори и да очертае основните насоки и действия за опазване на двата вида сухоземни костенурки. Изготвен бе и природозащитен плакат, популяризиращ необходимостта от опазването им, както и други мерки. От написаното дотук може да се долови ясно правилната посока за опазване на биоразнообразието и природните ресурси в България - ефективно партньорство и координация в действията между държавните институции и неправителствените организации, работе-

щи за опазване на природното наследство.

Всеки, който иска да участва в дейностите за опазване на сухоземните костенурки и в цялостното опазване на биоразнообразието на България, може да се присъедини към нас.

За повече информация: Димитър Плачийски, регионален офис-координатор - БДЗП - Пловдив и Георги Полгеоргиев, координатор природозащитни проекти: гр. Пловдив 4000, П.К.562; plovdiv@bspb.org; тел. 032 626212.

ПОЕТЪТ ГРИША ТРИФОНОВ е новият доктор хонорис кауза на в. „Пловдивски университет“

Заявезията

ГРИША ТРИФОНОВ

Когато Тильо Тилев ми каза, че трябва да произнеса академично слово, аз се стреснах. Какво академично слово, казах си, че аз нямам академично образование. После си казах “Какво пък толкова, все ще измисля нещо за поезията”. След това започнах да отлагам писането на словото и тази сутрин вече нямаше накъде. Седнах да пиша, а в ума ми звучаха всякакви сентенции за поезията и поетите от рода на твърдението на един индийски поет “Поезията е завръщането на думите в собствените им гнезда” (Много красиво казано, на всичко отгоре е и вярно - така, както са верни хилядите мъдрости, казани по въпроса през вековете.) Както и другото твърдение - че поет е този, който, ако не съществувахе поезията, непременно щеше да я измисли (също добре казано, също - вярно). Сетих се и за едно свое откритие (макар че със сигурност съм открил топлата вода) - че поезията е в мълчанието между думите. Но този път не водеше до никъде или поне не водеше до проклетото академично слово...

Реших да говоря за това какво НЕ Е поезията. Поезията не е в рецитациите, публикациите и издаването на стихосбирки. Не е в наградите, ненаградите и всеотдайните почитателки. Не е даже в безкористното и искрено писане на стихове. Всички тези “не”-та обаче пак не водеха към академично слово. И не доведоха.

За това реших да ви разкажа за Каменния мост на река Харманлийска, която хората продължават да наричат със старото й име - Олу дере. Той е построен през 1585 година -

според легендите - от българин. Мостът е болезнено красив с изящните си сводове и топлия златист пясъчник, от който е въздигнат. До преди трийсетина години целият трафик по пътя Лондон - Калкута е преминавал по него и следите от колелата на каруците, разминаващи се по него (по-точно - на техните главини) могат да бъдат видени и днес, връзани в парапетите. До преди трийсетина години, когато от хигиенни съображения реката е преместена в друго корито, а мостът стърчи сред едно бетонно корито, което трябва да бъде езеро според един мегаломански проект, но и досега е сухо, понеже поради грешка в изчисленията не може да бъде напълнено - когато о единият му край

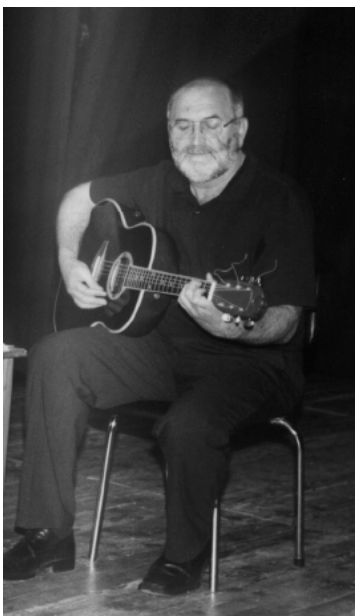
прелива, другият е съвсем сух. Но за езерото и мегаломанията - толкова. Да се върнем към моста. И по-точно към надписа, изписан с изящни арабски плетеници в нарочна каменна беседка отляво, ако човек върви към Лондон, и отдясно, ако пътят му води към Калкута. Той гласи: “Благодарение на Бога вели-

кият везир на моредушния султан заповяда над харманлийската вода да се издигне един свод като небесния, като построи по благодарност един великолепен мост в Харманли, освободи с благопожеланието си бедния и богатия от мъките. Светът е един мост, по който минава пътят на царя и бедняка. Който върви по правия и справедлив път, намиря спасение при Бога. Като видях свършека на моста, аз, молейки се Богу, сам казах надписа.

Във времето на Сиавюша се построи тоя великолепен мост, година деветстотин деветдесет и трета (1585).”

Когато заведох на моста Христо Фотев, той дълго чете и препрочита надписа, после дълго мълча, а накрая каза: “И ние си мислим, че пишем поезия...” Бях съгласен с гениалния поет много дълго време. До тази сутрин, когато, опитвайки се да пиша академично слово, прозрях, че всъщност МОСТЪТ е поезията. МОСТЪТ, а не надписът. Не само защото, ако нямаше мост, нямаше да има повод и за надписа. Не

само защото, ако мостът не беше построен, нямаше да го има златистия каменен лист, върху който да изпише тези прекрасни думи неизвестният поет от 16 век. Не само защото, ако мостът не беше устоял близо 5 века на безпощадната речна упоритост, никога нямаше и да е чувал за този надпис.

Г. Трифонов изпълнява свои песни на сцената на Учебния театър

Гриша ТРИФОНОВ е роден на 20 септември 1955 г. в Харманли, където живее до края на 2002 г. Издал е стихосбирките “Докато проговори камъкът” (1987), която е отличена с наградата “Южна пролет” за 1988 г., “Градовете, където не сме” (1999) и “Есени” (2001), както и жанрово неопределената прозаична книга “Съботни мемоари” (2000). Автор и изпълнител на песни по стихове на български поети, сред които Калин Донков, Иван Вълев, Ивайло Балабанов, Тодор Чонов, Павел Матев, Валери Станков, Георги Рупчев и други. Един от създателите и организатор на срещата на българските бардове “Поетични струни”, която се провежда в Харманли вече 19 години. През 2001 г. неговата песен “Лятото”, по стихове на Иван Вълев, спечели наградите на журито и публиката, както и първа награда за текст на конкурса “Бургас и морето”. В момента завършва първия си авторски албум “Главната улица”. Живее в София, водещ е на предаването “От трета страна” по телевизия СКАТ и работи във вестник “Словото”.

А защото мостът е ИДЕЯ. А думите, колкото и красиви да са те, просто превеждат идеята на достъпен език - че СВЕТЪТ Е МОСТ. Какво свързва този мост - два бряга, две планети или две вселени, коя река тече под него и се опитва да го събори - до отговора всеки достига сам. Ние просто трябва да помним, че всеки от нас е един свят - тоест мост. А стиховете, които редим, само ни превеждат на достъпен за другите език.

Стихотворенията

ГРИША ТРИФОНОВ

* * *

Градовете, в които ни няма, живеят безшумно.
Как изтръпва паважът от нашите стъпки!
А в градчетата свои - с усмивки и погледи умни “
колко дълго протритите лакти на дните си кърпихме.

Тук китарите свиреха бавни и душни мелодии “
до последното кътче душите ни с тях са претъпкани.
Градовете, в които ни няма, тъмнеят по глобуса.
Тихи столици. Сухи пристанища. Шепот по ъглите.

Смугли, кротки жени от години стоят по прозорците,
остаряват косите им, дългите есенни пръсти.
Векове ни очакват, а все не пристигахме. Господи,
не останаха кой знае колко от нашите възрасти!

Но и тука, и тука отдавна не сме: Безпощадно е.
Тихо дреме в следобеда гълъб, дори не сънува.
Гласовете ни, бившите, само кръстосват площадите
в градовете, където не сме.

За където пътуваме.

ОТВЪД

На Росица

Расте трева. Расте съвсем по края на доброто лято “
недостижима за косач, за конски зъб недостижима.
Върви през залеза жена, върви към края на земята.
След нея все по-блед е хоризонтът, все по-зимен.

В тревата ще нагази тя, за по-нататък нямаш памет:
река навярно има там и бреговете ѝ са жълти.
Мостове - и да си строил - ще са порутени до камък:
водата, между брегове притисната, гризе по вълчи.

Дано не се обърне - тъй, до колене в трева - жената:
ще я познаеш изведнъж и подир нея ще политнеш.
Ще паднеш на брега, а там... А там лодкарите със трясък
убиват лодките! От тях издигат кръчма, дом, стрелбище...

Не викай срещу тях, а виж - на края на доброто лято
върви през залеза жена, през хоризонта в дим изсечен.
Отвъд тревата, есента, отвъд лодкарите брадати
върви жената по брега. Но по отвъдния, човеко!

НАДПУС НА СТЕНАТА В ДОМ ЗА ДЕЦА „МАЙКА ТЕРЕЗА“ - КАЛКУТА

КАКВОТО И ДА СТАВА

Хората са неразумни,
алогични и егоцентрични,
обичай ги, каквото и да става.

Ако правиш добро,
ще те обвинят в егоизъм и задни мисли,
прави добро, каквото и да става.

Ако успееш,
ще се сдобиеш с фалшиви приятели и истински врагове,
стреми се да успееш, каквото и да става.

Доброто, което правиш,
ще бъде забравено утре,
прави добро, каквото и да става.

Честността и откровеността
те правят уязвим,
бъди честен и откровен, каквото и да става.

Онова, което си градил с години,
може да бъде разрушено за една нощ,
продължавай да изграждаш, каквото и да става.

Хората истински се нуждаят от помощ,
но ще се нахвърлят върху теб, ако им помогнеш,
помагай им, каквото и да става.

Дай на света най-доброто от себе си
и той ще те отритне.
Дай му го, каквото и да става.

ЗАДАЧИ. ГЛАВОБЛЪСКАНИЦИ

1. Правоъгълна таблица.

	1	2	3	4	5	6
1	1	2	4	7	11	
2	3	5	8	12		
3	6	9	15			
4	10	14				
5	15					

Кое число трябва да стои на:

- 5-и ред и 11-и стълб?
- 99-и ред и 101-и стълб?

2. Атанас написал на ръка
целите числа от 1 до 2004 вклю-

чително. Колко пъти е напи-
сал цифрата нула?

Отговори на задачите от
миналия брой

1. Счупените дискове.
Отг. Кунка е имала седем ди-
ска.

2. Отг. 4,00 часа. Решение:
 $100 = 12 \cdot 8 + 4$, т.е. разделяме
100 на 12, за да видим колко
пълни кръга се съдържат в
100 часа и колко още остават.

Подготвил:
доц. д-р Георги
Костадинов

В тазгодишното издание на литературния конкурс, организиран от в. "Пловдивски университет", студентките Диана Георгиева и Таня Станкова бяха отличени с втора награда за поезия.

Диана ГЕОРГИЕВА

ЦЕЛУВКА

А чувах, че идвала жълта
жената му -
варила му билки, лимони и студ
напукал бил болно лицето ѝ
старческо. На кръст
се събрали в целувка
устата му гърчава -
устата ѝ плачеща.
Мокър сняг
пресушил сутринта
и сякаш се свършило
слънцето. Пясъци -
облаци смучели
от кръвта. На небето
чувах, че идвала жълта
жената му.
И плачели тихо
вместо молитва.
Студът бил пропукал
лицето му старческо...

А чувах, че идвала,
идвала... идвала!...

ИГЛИЧКУ

По небето със сал
плава Игличку -
любовта на живота ми!

Има игличку
жълти коси -
дълги коси като струни.
Златни! Очи сини -
млади шишарки.
Мигли-метличини.

Страхлив е Игличку,
когато е весел.
Когато е весел,
Игличку е мудар.
Когато е весел,
Игличку се хили...
грозно - когато е весел!

Когато е весел,
Игличку се хили,
и остро сече брадата му.
Когато е весел,
Игличку е мудар -
суров, сякаш каменен гарван.

Игличку е новият Квазимодо!

Но колко красив е,
когато тъгува...
Когато тъгуваш, Игличко,
колко си...

Таня СТАНКОВА

ПОЛУЧЕНИ СЪОБЩЕНИЯ

Уморен съм. Целувам те.
Ела ми на гости щом можеш.
Желанията се пораждат от думи,
напоени с невъзможност и
спомени.

Кажи му да... Обади ми се.
Обади се на... Кога? И къде?
Твърдят, че с годините, грижите,
виното
отегчено умира детето в човека.

Невъзможно ми е. Целувки.
На чаша утре следобед. Легло?
Съкращаването на мускулите
не винаги означава любов.

В 13 и 32. Пътувам.
Утре ще се забави с 30 минути.
Белег на нашето съществуване " очакването на нечия екзекуция.

Какво прави червенокосата?
Имаш ли...? Извинявай за всичко.
Толкова много ненужни въпроси
за намиране на ненужни истини.

11 юли. За мен... Притеснявам се.
Няма да мога пак да те видя.
Започва виновното, лабиринтно
бягане.

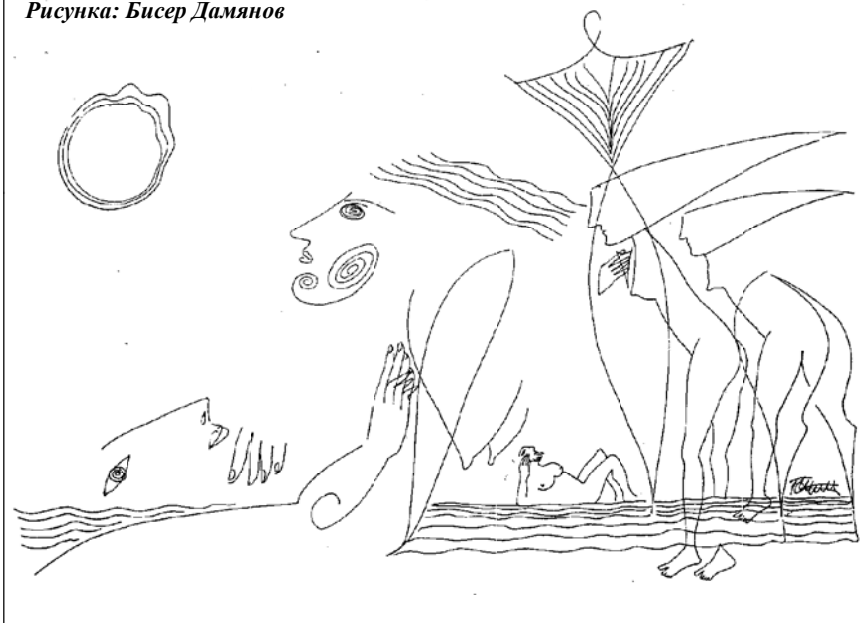
В края - тъмна, приведена фигура.
Абонатът не отговаря.

ПЕСЕН

Аз съм човекът с китарата,
който идва да ви забавлява
по време на паузата
за цигари
преди и след онези
четири работи.
Гласът ми е леко дрезгав.
Обаче
не от дима или недоспиване.
Просто докато свиря -
плача

за онова, което често се свива
в паузата между две цигари
(не, защото вреди никотина).
Цялата негова "алена армия"
марширува в пустинята
и умира от жажда
напоена единствено
с онези там четири работи.
Аз съм човекът с китарата,
който може би - я спасява.

Рисунка: Бисер Дамянов

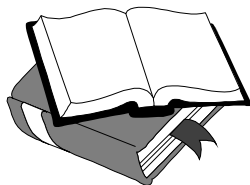

ПЕРО

СТУДЕНТСКИ ЛИТЕРАТУРОВЕДСКИ КЛУБ

През тази учебна година Филологическият факултет на Пловдивския университет ще открие Студентски клуб по литературознание. В него могат да вземат участие всички студенти, които имат интерес към художествената литература, изкуствата и хуманитарните науки.

Идеята е да се организира общност от млади хора, които да общуват както помежду си, така и с преподавателите си свободно, без границите и йерархиите, които неминуемо присъстват в учебно-преподавателския процес по време на семестрите и сесията. Заниманията ще бъдат ориентирани основно към проблемите на интерпретацията, поетиката и естетиката, сравнителното литературознание, философията и психологията на творчеството в най-общ смисъл - литература, театър, кино, музика, изобразително изкуство. Желанието ни е по този начин да се сложи началото на едно своеобразно извъ-

наудиторно диалогично и дискусивно пространство на мисълта и интелектуалните приключения. Това би дало на студентите (а и на техните преподаватели) възможност съвместно да обсъждат проблеми, които са ги заинтригували при общуването им с изкуството и съвременния културен живот. Сбирките ще развиват интерпретативните умения на младите хора, способността им за творчес-

ко и оригинално мислене. Те ще могат да получат специализирани знания, свързани със съвременните тенденции в хуманитаристиката, с актуалните български и западноевропейски хуманитарни дебати. Така студентите ще имат възможност да развиват своите аналитични умения и способност за писане на собствени текстове, с които да участват на ежегодните национални студентски конференции в университетите в Пловдив, София и Велико Търново. Въпреки че това няма да е единствената и задължителна цел на работата на клуба, практическата приложимост на заниманията ще бъ-

де свързана и с обсъждането и изготвянето на курсови и дипломни работи.

Основен принцип на общуването в клуба ще бъде Диалогът в неговия най-общ философски смисъл на свободно и нейерархизирано стълкновение на ценности, идеи, възгледи, светогледи. Водим се от мисълта, че академичното общуване предполага не единствено посещаването на лекционните курсове, семинарните занятия и вземането на изпити, а и срещите на различни индивидуалности, провокациите към личните творчески и духовни изяви.

За контакти и допълнителна информация можете да се обърнете към гл. ас. д-р Светла Черпокова (Катедра по история на литературата и сравнително литературознание) и гл. ас. д-р Димитър Кръстев (Катедра по българска литература и теория на литературата - каб. 254).

КАНДИДАТСТУДЕНТСКИ БИСЕРИ ОТ ИЗПИТА ПО БЪЛГАРСКА ЛИТЕРАТУРА

На кандидатстудентския изпит по българска литература в Пловдивския университет "Паисий Хилендарски" беше изтеглена темата "Страдание и състрадание в разказите на Йордан Йовков". Предлагаме ви част от бисерите, сътворени в текстовете на някои кандидат-студенти.

Ако има дума, с която можем да оприличим цялостното творчество на Йордан Йовков, то това е - ИЗКУВСТВО.

Другоселецът остава сам със загиналото си конче, намира утеха в алкохола, но това не може да му помогне.

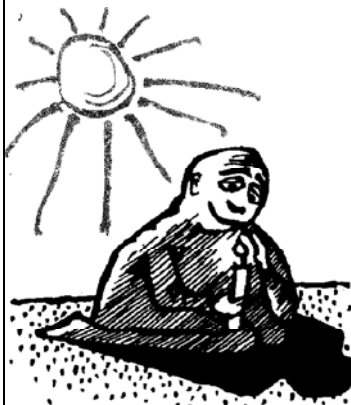
Албена извършва грях, обвинена е в убийство, провъзгласена за вещица и осъдена на смърт.

"Индже" е носител на патриархална ценностна система. Той е носител на качества, характерни за мъжки пол.

В "По жицата" младата Нонка, болна бог знае от какво, в обезкуражителните си надежди тръгва със сетни сили по сухата земя.

Бащата на Рада страда заради дъщеря си, която се влюбва не в някой примерен младеж, а в хайдутин, който живее в гората.

Красотата на душите им отново е съпътствана от образа на цветето - карамфила с червения цвят, с който писателят изказва съболезнования към героите си.

Писателят с темите си е кокошката: много яйца,

които се раждат и зреят, и после това, което опрето бива снесено. А за Йовков тези "яйца" са най-свидното, което има, един ритуал, една истинска човешка обич, в която живее сам-човекекът.

От сутрин до вечер, спазвайки установеното работно време, Сали Яшар неуморно се труди, сътворява и съживява каруци.

Главната героиня в разказа е Рада, млада и стройна хубавица, изпратена да възбуди героя.

ЛИТЕРАТУРА

ФРАГМЕНТИ

ЗБИГНЕВ ШИЛСКИ

Хенри Бергсон

Този господин със смешното мустаче, с безукорно скроения костюм, е знаменитият философ Хенри Бергсон. Лесно е да го познаеш по розата в бутониерата. Носи я вместо часовник. Розата измерва часа на разцъфтяването. Новата идея за благоухания и разцъфтяващ час през този сезон е лансирана от най-големите парижки модни къщи. Розата стана необходимо допълнение към най-изящните тоалети. Кабинетът на философа е затрупан с кошници цветя от почитателки. Във въздуха се издига уханието на рози и дамски парфюм. Годината е 1927.

Лудвиг Ван Бетовен

Глухият завърши деветата. Чува отвътре. Днес това умение ще му бъде полезно в света без звуци и въздух. Той е придворен композитор на небето. Там музиката и звуците са заместени от безмълвнието и хармонията на сферите. Набелязаните от ръката на майстора траектории на планетите изчислява самият Йоханес Кеплер. В началото на всеки образец слага ключа на цигулката. Е, какво, стара пифагорейска школа.

Октопод

Той е най-чувствителният морски обитател. Върховен представител на безгръбначните. Целият почти е само кълбо от мозъчна кора и пипала. Океанът е неговият дом и враг. Той е свръхчувствителен. Преболедува всяка буря. Приливите и отливите го излагат на непрекъсната мигрена. За това няма никакво лекарство - от всички страни го обгръща затворена, водна вселена. Без небе и земя.

Змия

Била е от самото начало. Първото същество, сътворено от Бог. Просто продължение на неговата ръка. Красиво мисловно съкращение - глава, опашка и нищо повече. Почти абстракция, геометрична аксиома. Започнала да гостува в рая дълго преди първия човек. Отдавна познавала вкуса на райските ябълки.

Присъни ми се Кант, не помня вече, мен ли целуваше.”

Аня

Врабчето или изкуството да летиш

Врабчето е шепя пера със зърна пшеница и камъчета в средата. Поглъща ги и ги смила по цял ден. Постоянни са по принцип само перата и човката. Само благодарение на тази променливост може да политне. Врабчетата са малки камъчета, които съумяват да летят.

Тревата и метафизиката

С милиард години по-стара от нас. Храни се с това, което е на небето, засрамвайки поетите и пророците. При това е материалистка - здраво се е вкоренила в земята. Упорито зелена е. Това е хлорофил. Зеленината е нещо повече от цвят. Това е начин на живот.

Боговете на митологията

Отначало заселват земята приписани на дървото, на потока и морето. Те са като камъните - безсмъртни, но все още не са вечни. Никога не ще се доближат до ръба на небето, който човек прекрочва толкова лесно. Твърде лесно.

Ариадна

Развила лабиринта като разплетен пуловер в една нишка - веднъж завинаги осмивайки Дедал. Когато приветствала завръщания се Тезей, целият лабиринт лежал около тях навит на кълбо.

Лазар

Възкръснал от мъртвите, не вярвал вече в нищо - нито в живота, нито в смъртта. Разпъването на Христос приел също така спокойно, както вестта за неговото възкресение.

Превела от полски:
Катя Белчева

Надежда Карауланова

Има чист и светъл път,
макар да дебне мракът отстрани,
да се протягат сухи клони
и класони се чуват, като нощни птици.
Има един-единствен чист и светъл дом.
Живеят в него хора и светци.
Не чакат нищо,
само аз да вляза в него
и да отдъхнат, спокойни и щастливи.

Жанета Кючукова

ДНЕС

Ръцете ни със киша пак напълни,
наместо с топла каша от тъга.
Прегърна ни и ни запъти,
препънати да крачим по света.

Прогледнахме, но не видяхме,
сърца наместо камъни туптяха.
Затичахме се, но се спряхме,
ненужни обратно те зовяха.

Цветелина Бояджиева

ВЪЛНОЛОМ

Морето тъгуваше в синьо.
Не очите - то няма очи “
сърцето му плаче безспирно.
Уморени талазите просят
любов в крайбрежни скали
и милват копринено меко
на нозете им камъка сив.
Безразлични не трепват, уви!
И вълните в последен стремеж
ги целуват сумрачно нежно...
И се пръсват навеки в искри!

*Стиховете са отличени с поощрителна награда
от литературния конкурс на вестника.*

АПРИОРИ

ЗАКОНИТЕ НА КАРАСТОЯНОВ

Първи закон на Карастоянов: На която и опашка се наредиш, съседната ще върви по-бързо.

Първи закон на Старев: Няма такъв влак, който да не може да бъде изпуснат.

Първо следствие на Карастоянов: Няма такова телевизионно предаване, което да не може да ти развали моабета.

Закон на Мърфи, първо следствие на Карастоянов: Ако има такъв кретенски телевизионен сериал, който може да бъде купен от БНТ, то той задължително ще бъде купен.

Второ следствие на Карастоянов: Ако има такова кретенско телевизионно шоу, което може да бъде купено от БНТ, то то задължително ще бъде купено.

Трето следствие на Карастоянов: Ако все пак БНТ закупи свестен филм, то програмата няма да се спаси.

Закон на Карастоянов за допирателната: Разказвай на жена си къде си бил снощи максимално близко до вярното. Накара ли те да повториш казаното, вероятността от грешка се намалява пропорционално.

Първа и единствена поправка на Закона на Карастоянов за допирателната: Грешките стават по-бързо.

Аксиома на Карастоянов: Железните мъже рждясват първи.

Закон на Карастоянов за законите: Алиней първа: Законите не се спазват. Алиней втора: Включително и Закона на джунглата. Преходни и заключителни разпоредби: Физическите закони се спазват, защото не са измислени от българи. Правилник за прилагане на Закона на Карастоянов за законите: Законът на Карастоянов за законите може да се прилага, може и да не се прилага, освен ако не е договорено друго.

Биологичен закон на Карастоянов: Всички животи си приличат: до един завършват със смърт. Включително и половият.

Критика на Карастоянов за прозата: Гулденбургови и Буденброкови не са едно и също нещо.

Критика на Карастоянов за поезията: В песента "Пейте в светлата Родина септемврийчета безчет..." не се говори за "Деви" и "Везни".

Критика на Карастоянов за операта, депутатството и протестията: За три лева свирка - за три лева свире!

Прочетено от Карастоянов: "Чудно! През 1616 година са умрели Шекспир и Сервантес, а никой не се е родил!..."

Актуално питане на Карастоянов: Колко ли голям трябва да стане човек, за да порасне?

Даденост на Карастоянов: Наоколо е пълно с хубави жени.

Втора поправка "Клингън-Хилъри": Но всичките са вече нечии.

Закон на Карастоянов за моабета: Тромпетистите не стават за компания. Китаристите - да. **Първа поправка на Карастоянов на Закона на Карастоянов за моабета:** Всъщност само китаристите стават.

Проверена аксиома на Карастоянов: Железните мъже наистина рждясват първи.

Осемнайсти закон на Карастоянов за душевното равновесие: Посоли преди да опиташ.

Откритие на Карастоянов за пазарната демокрация: "Дефлация" и "дефлорация" са различни неща. (Вж. също "инфекция" и "информация", респ. "дезинфекция" и "дезинформация"; също и "контрадезинформация" и "контраразузнаване"; "кръговрат на водата в природата" и "кръгова отбрана"; "широки пълномощия" и "разширени вени"; "пършинг" и "пършивец".) **Последно откритие на Карастоянов за пазарната демокрация:** Вече ги стигнахме американците: сега у нас в България се издават точно толкова книги от български автори, колкото и в САЩ.

Второ наблюдение на Карастоянов: "Фон'дю" и "фондация" имат различни корени, независимо, че и двете служат за храна.

Трето наблюдение на Карастоянов: Държиш ли да станеш министър на всяка цена, може да се окажеш без портфейл.

Проповед на Карастоянов: Истина, истина ви казвам! Железните мъже рждясват първи!

Първо следствие на Карастоянов за фондациите: Колкото и да те боли душата за човечеството, зъбът боли по-страшно.

Първи закон на Карастоянов за преходните периоди, поправка "Гинчо Павлов": Колкото и да си Д'Артанян, тримата мускетари винаги са други.

Втори закон на Карастоянов за преходните периоди: Белята не признава празник.

Трети закон на Карастоянов за преходните периоди: Не всеки, който ти отстъпва място в трамвая, ти мисли доброто. (Редактирано: Не всяка, която ти отстъпва място в трамвая, заслужава непременно благодарност...)

Втори първи закон на Карастоянов за преходните периоди: Не говори неща, от които после ще се страхуваш!

Опити на Карастоянов върху историята: Едно време са бягали от България, за да победят, сега бягат от нея, защото са победили.

Дефиниция на Карастоянов: Що е абсурд? Педерераст да те псува на майка.

Правило на Карастоянов: Откажи!

Изключение "Карастоянов" от правилото на Карастоянов: Приеми!

Лекции на Карастоянов по актуално вероучение: За Господ не знам, но Едип със сигурност е бил българин! Защото си е таковал майката.

Лекции на Карастоянов по актуална история: Българските политици милеят за българския народ така, както и турчин не е милял!

ВЪПРОС ЗА ПРЕПИТВАНЕ ВЪРХУ ЗАКОНИТЕ НА КАРАСТОЯНОВ: Мислите ли, че ако Вазов беше жив днес, щеше да напише "Новото гробище над Арлингтън"?

Христо Карастоянов - Дядото

Официална автобиография

Роден съм на 22 февруари 1950 година. Синът ми е роден на 22 февруари 1974 година. Овцата Доли е клонирана на 22 февруари 1997 година. На 22 февруари 1997 аз съм станал на 47, синът ми - на 23. Заедно сме правели седемдесет, добра възраст. Овцата Доли не може да ни се опре на малкия

пръст. Надявам се, че никога овцата Доли май вече умря, аз все още не. На същата дата са родени Ники Лауда, Данило Киш, Едуард Лимонюв, Луис Бунюел, Джордж Вашингтон, (особено Джордж Вашингтон!), Дрю Баримор и други официални лица.